

Informacja po posiedzeniu Grupy Ekspertkiej „Solidarność Międzypokoleniowa” w Krakowie, 1-2 czerwca 2023 r.

Organizatorami spotkania Polsko-Niemiecko-Ukraińskiej Grupy Ekspertkiej „Solidarność Międzypokoleniowa” w Krakowie byli: EUROSZOZIAL e. V., Parytetowe Stowarzyszenie Współpracy Polsko-Niemieckiej i Europejskiej we współpracy z Biurem Międzynarodowej Polityki Senioralnej, Federalnej Wspólnoty Roboczej Organizacji Senioralnych BAGSO oraz Jagiellońskim Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Krakowie.

W spotkaniu udział wzięli m. in. Krzysztof Balon, Wiceprezydent Grupy Organizacje Społeczeństwa Obywatelskiego (Grupa III) Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego; Ewa Piłat, dyrektor, Jagiellońskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku; Martin Amberger, Federalne Ministerstwo Rodziny, Seniorów, Kobiet i Młodzieży, Niemcy; Joanna Jeleniewska, dyrektor Departamentu Polityki Senioralnej, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej; Wiesława Borczyk, prezes Ogólnopolskiej Federacji Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku; prof. dr hab. Piotr Błędowski, Szkoła Główna Handlowa, Polskie Towarzystwo Gerontologiczne; Sebastian Wegener, dyrektor federalny, stow. zarej. Solidarność Ludowa (Volkssolidarität); prof. dr h.c. Andreas Kruse, Uniwersytet w Heidelbergu, członek Zarządu BAGSO, członek Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego; Grzegorz Baranowski, Dyrektor Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej; Rafał Barański, zastępca dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie; Janusz Marszałek, prezes Polskiej Unii Seniorów, Grazyna Busse, Stowarzyszenie Hipokamp, Łódź; przedstawiciele ukraińskich organizacji pozarządowych: Stepanyuk Oksana, wiceprezes Ukraińskiej Federacji Uniwersytetów trzeciego Wieku „Klepsydry” oraz prezes Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Łucku; Galyna Poliakova, dyrektor wykonawczy ukraińskiej organizacji charytatywnej „Turбота pro Litnih v Ukraini” (Age- Concern-Ukraina); Olga Bondarenko Prezes Zarządu Let's help (od 2015 roku Fundacja Charytatywna „Pomóżmy” systematycznie pomaga osobom starszym i działa na rzecz stworzenia godnej starości na Ukrainie, prowadzi także Uniwersytet Trzeciego Wieku) oraz przedstawicielka Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej Stefanova, Kijów.

Grupa ekspertów dyskutowała nad tematyką międzypokoleniowej solidarności. Omawiane tematy dotyczyły m.in.

1. edukacji międzypokoleniowej wraz z mentoringiem, wymiany doświadczeń, rozwoju kompetencji;
2. cyfryzacji dla wszystkich;
3. srebrnej gospodarki – rozwoju rynku usług i towarów dla seniorów, form komunikacji dopasowanych do wieku, mieszkalnictwa wielopokoleniowego;
4. promowania zdrowego stylu życia, aktywności, starzenia się w zdrowiu;
5. rozwoju działań wolontarystycznych, motywacji i zaangażowania;
6. europejskiej polityki senioralnej;
7. analizy Zielonej Księgi Komisji Europejskiej w sprawie starzenia się, z uwzględnieniem solidarności międzypokoleniowej.
8. możliwości finansowania projektów dla seniorów;
9. przygotowania Ukrainy do akcesji do Unii Europejskiej.

Wśród zaproszonych goście byli przedstawiciele organizacji seniorów, rad seniorów, instytucji publicznych oraz innych zajmujących się kreowaniem polityki senioralnej. Projekt Grupa

Eksperska Solidarność Międzypokoleniowa uzyskała dofinansowanie z Federalnego Ministerstwa Rodziny, Seniorów, Kobiet i Młodzieży w ramach współpracy Stowarzyszenia EUROSOCIAL z Federalną Wspólnotą Roboczą Organizacji Senioralnych BAGSO e.V. Poniżej raport z przebiegu spotkania: „Wkład społeczeństwa obywatelskiego do europejskiej polityki senioralnej”.

Opracowanie: Krzysztof Balon, Wiceprezydent Grupy Organizacji Społeczeństwa Obywatelskiego (Grupa III) Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Kraków, 1 czerwca 2023 r.

Perspektywa Unii Europejskiej: wyzwanie demograficzne

- Wyzwanie demograficzne jest jednym z trzech najważniejszych czynników kształtujących przyszły rozwój społeczeństw Unii Europejskiej (obok przemian klimatycznych i rewolucji postprzemysłowej związanej z rozwojem sztucznej inteligencji)
- Wyzwanie demograficzne: zwiększanie się długości życia vs. spadek liczby urodzeń

Wyzwanie demograficzne: fakty

- Mieszkańcy UE powyżej 65 roku życia:
2019 -> 2050 (prognoza) 90,5 -> 129,8 milionów
- Stopa zatrudnienia 2019: w wieku 20-64 73,1%; w wieku 55-64 59,1%
- Przeciętna długość życia około 84 lata; przeciętny faktyczny wiek emerytalny około 65 -> emerytura przez 19 lat
- Silver economy: w ostatnich latach wzrost obrotów o około 5% rocznie – prognoza na rok 2025 to 5,7 biliona EUR
- Eurobarometer 2019: najczęstsze formy dyskryminacji – ze względu na wiek i ze względu na płeć

Dotychczasowa reakcja UE na wyzwanie demograficzne:

- Różne inicjatywy częściowe, jak Europejska strategia opiekuńcza – jak dotąd brak całościowej reakcji ze strony UE
- 21/01/2021 Zielona Księga Komisji Europejskiej „Wspieranie solidarności i odpowiedzialności międzypokoleniowej”:
 - > zdrowe i aktywne starzenie się pozytywnie wpływa na rynek pracy oraz systemy zabezpieczenia społecznego
 - > mimo próby rewizji dotychczasowego podejścia do starzenia się i osób starszych, Zielona Księga zdominowana jest przez tradycyjną wizję osób starszych jako finansowego obciążenia społeczeństw
 - > Zielona Księga nie formułuje specyficznego ujednoliconego programu działania na poziomie europejskim

Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) jest organem doradczym reprezentującym zorganizowane społeczeństwo obywatelskie „Parlament Europejski, Rada i Komisja są wspomagane przez Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów, które pełnią funkcje doradcze”.

(Traktat o Unii Europejskiej, art. 13). Regulacje dotyczące EKES zawierają ponadto art. 300 – 304 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej a także autonomiczny akt delegowany - Regulamin Komitetu.

Parlament Europejski, Rada UE i Komisja Europejska mają traktatowy obowiązek zasięgania opinii EKES podczas opracowywania przepisów w następujących dziedzinach:

Przemysł
Edukacja, kształcenie zawodowe, młodzież i sport
Zatrudnienie
Ochrona konsumentów
Badania naukowe, rozwój technologiczny i przestrzeń kosmiczna
Wspólne reguły konkurencji, opodatkowanie i zbliżenie przepisów
Sieci transeuropejskie networks
Niedyskryminacja i obywatelstwo unii
Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna
Europejski Fundusz Społeczny
Wspólny rynek atomowy
Zdrowie i bezpieczeństwo
Zdrowie publiczne
Polityka społeczna
Swobodny przepływ osób, usług i kapitału
Energia Transport Inwestycje Środowisko

- EKES przyjmuje także opinie z inicjatywy własnej w celu inicjowania regulacji lub programów europejskich.
- Opracowuje również opinie rozpoznawcze na wniosek organów prawodawczych UE, oddające poglądy społeczeństwa obywatelskiego na określony temat.
- Opinie – łącznie około 200 rocznie – oparte są w miarę możliwości na konsensusie między grupą pracodawców (Grupa I), związków zawodowych (Grupa II) i organizacji obywatelskich (Grupa III).
- W obecnej kadencji 2020 – 2025 EKES liczy 329 członków ze wszystkich państw członkowskich.
- Członkowie w pełnieniu swoich funkcji nie są zależni od państw członkowskich i nie podlegają ich jurysdykcji.

Opinia SOC 757 (w opracowaniu) – propozycja EKES: Europejska Strategia na rzecz Osób Starszych

(I)

- UE musi przyjąć nową europejską strategię na rzecz osób starszych, której podstawowym celem jest ochrona wszystkich ich praw i zapewnienie ich pełnego uczestnictwa w społeczeństwie i gospodarce.
- Strategia ta powinna zawierać propozycje i środki w obszarach równości i niedyskryminacji, udziału w życiu społecznym, zatrudnienia, edukacji i szkoleń, odpowiednich dochodów i włączenia społecznego.
- Powinno to również prowadzić do opracowania przez państwa członkowskie krajowych planów dotyczących starzenia się, w tym szczegółowych celów i wskaźników.

(II)

EKES wzywa Komisję Europejską i państwa członkowskie do podpisania europejskiej deklaracji w sprawie osób starszych, aby odzwierciedlić zobowiązanie do opracowania europejskiej strategii na rzecz osób starszych podczas kadencji 2024–2029.

- Zachęca również Komisję Europejską do ustanowienia Europejskiego Roku Osób Starszych.
- EKES wzywa do zorganizowanego dialogu z partnerami społecznymi oraz do konsultacji z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności z organizacjami osób starszych, podczas opracowywania strategii.
- EKES popiera wykorzystanie ram i strategii finansowania (takich jak Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) lub europejski semestr) do wspierania wdrażania strategii.

(III)

- EKES zachęca do utworzenia Europejskiej Agencji ds. Osób Starszych i starzenia się w celu promowania wymiany najlepszych praktyk między państwami członkowskimi.
- Na szczecblu międzynarodowym EKES wzywa do udziału w opracowaniu i do podpisania przez UE Konwencji ONZ o prawach osób starszych.
- EKES zobowiązuje się do powołania grupy ad hoc w celu realizacji inicjatyw związanych ze starzeniem się oraz wyzwaniem i możliwościami demograficznymi.

Akcesja Ukrainy do Unii Europejskiej:

- 28/02/2022: wniosek Ukrainy o przyjęcie do Unii
- 17/06/2022: pozytywna opinia Komisji Europejskiej
- 23/06/2022: decyzja Rady Europejskiej o nadaniu Ukrainie statusu kandydata do Unii Europejskiej
- Rola społeczeństwa obywatelskiego?

EKES – wybrane działania na rzecz Ukrainy:

- dwie rezolucje: 24 marca i 16 czerwca 2022 r.
- comiesięczny przegląd aktywności poszczególnych Sekcji EKES na rzecz Ukrainy przez Prezydium Komitetu
- konferencja pomocowa w Krakowie 19 lipca 2022 r.
- treść opinii
- specjalny newsletter
- udostępnienie pomieszczeń dla organizacji ukraińskich
- zbiórka pieniężna wśród członków i pracowników
- Nagroda Społeczeństwa Obywatelskiego 2022
- W przyszłości: transmisja niektórych posiedzeń w języku ukraińskim
- W przyszłości: obserwatorzy z Ukrainy w niektórych pracach EKES

Prezentacja **Wkład społeczeństwa obywatelskiego do europejskiej polityki senioralnej** jest dostępna na stronie:

<https://drive.google.com/drive/folders/1AimMxZHMnackd3IDNIABVrKgzc4xSd>

Opracowanie prezentacji: KRZYSZTOF.BALON@EESC.EUROPA.EU